

Kirkkohallituksen yleiskirje nro 9/2024 9.2.2024

Seurakuntatalouksien julkiset ja yksityisoikeudelliset saatavat – laskutus, muutoksenhaku ja perintä

Seurakuntatalouksilla on sekä julkisoikeudellisia että yksityisoikeudellisia saatavia. Julkisten saatavien maksuperusteista on säädetty laissa. Niitä ovat mm. hautaustoimilakiin perustuvat maksut, tuhkaaminen ja virkatodistukset. Maksut ovat viranomaisen yksipuolisia hallinnollisia päätöksiä (laskuja), joilla maksu määrätään asiakkaan maksettavaksi eikä seurakunnalla ole niissä harkintavaltaa enää laskutusvaiheessa. Yksityisoikeudelliset saatavat perustuvat osapuolten väliseen sopimukseen, sitoumukseen tai muuhun yksityisoikeudelliseen oikeustoimeen. Niitä ovat esimerkiksi maanvuokrat, kauppahintasaa-
tavat, maksut leireistä ja kerhoista sekä tilavuokrat.

Laskutuskäytäntöä on muutettava oikeuskäytännön mukaiseksi

Itä-Suomen hovioikeus on ratkaisussaan 3.11.2022 (nro 532, diaarinro S 22/471) katsonut, että hautaustoimilain mukainen seurakunnan saatava on verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain mukainen julkinen saatava. Tämän päätöksen perustelut koskevat myös muita seurakuntien julkisia saatavia, joiden maksuperusteista on säädetty laissa. Maksamatta jätetyt laskut ovat suoraan ulosottokelpoisia ilman käräjäoikeuden tuomiota (laki verojen ja maksujen täytäntöönpanosta (706/2007) 1 § 1 momentin 1-kohta).

Seurakuntien julkiset ja yksityisoikeudelliset saatavat tulee jatkossa laskuttaa erillisillä laskuilla perintäprosessin yksinkertaistamiseksi. Teksti julkisen saatavan ulosottokelpoisuudesta tulee olla laskussa esim. ”Lasku on suoraan ulosottokelpoinen ilman erillistä päätöstä”, minkä lisäksi tulee olla viittaus edellä mainittuun lakiin. Julkisiin saataviin on liitettävä oikaisuvaatimusohjeet.

Seurakunnan/seurakuntayhtymän taloussääntömalli 10 §:n mukaan julkisten saatavien valvonta ja perintä on järjestettävä siten, että kaikki saatavat tulevat asianmukaisesti perityiksi. Jos saatavaa ei ole eräpäivään mennessä maksettu, velallista on kehotettava maksamaan velkansa. Muihin perimistöimiin on ryhdyttävä viipymättä, jos saatavaa viivästyskorkoineen ei kehotuksesta huolimatta ole maksettu.

Laskutusjärjestelmästä riippumatta seurakuntien tulisi huolehtia saatavien perinnästä, yhdenmukaistaa laskujen perintäprosessi ja siirtää se Kirkon palvelukeskuksen (Kipa) hoidettavaksi. Tämä tehostaa toimintaa ja vähentää seurakunnissa tehtävää työtä. Huomionarvoista on, että seurakunnille kertyy vuosittain huomattavia luottotappioita (470 000 euroa, v. 2022).

Hautaustoimen maksut

Hautaustoimen maksut perustuvat hautaustoimilain (457/2003) 6 §:ään ja sen nojalla tehtyihin kirkkolain (652/2023) 3 luvun 36 §:n mukaisiin hautaustoimen maksuja koskeviin päätöksiin. Perintökaaren (40/1965) 18 luvun 5 §:n mukaan pesän varoista suoritetaan kohtuulliset hautauskustannukset. Hautaustoimen lasku voidaan osoittaa hautausjärjestelyistä huolehtivalle henkilölle tai hänen ilmoittamalleen kuolinpesän varoista huolehtivalle henkilölle. Jos lasku jätetään maksamatta, maksumuistutus osoitetaan hautausjärjestelyistä huolehtivalle henkilölle. Kuolinpesän osakkaat vastaavat henkilökohtaisesti velasta, jonka he ovat tehneet kuolinpesän lukuun (perintökaari 21 luku 4 §). Jos velka menee ulosottoon, kohdistuu se velan tehneeseen henkilöön. Jos hautausjärjestelyistä on huolehtinut muu kuin pesän osakas, on hän hautaustoimilain 23 §:n mukaan oikeutettu saamaan kuolinpesän varoista korvauksen kohtuullisista hautauskuluista. Jos hautausjärjestelyistä on huolehtinut kunta, lasku osoitetaan kunnalle.

Varattoman vainajan hautauskuluihin voi hakea täydentävää toimeentulotukea vainajan kotikunnan hyvinvointialueelta. Muusta toimeentulotuesta poiketen Kelan perustoimeentulotuen päätöstä ei tarvittane ennen hautaushakemuksen käsittelyä. Toimeentulotukea myönnetään vainajan taloudellisen tilanteen perusteella. Alaikäisen lapsen hautauskulujen myöntämiseen toimeentulotukena vaikuttaa kuitenkin perheen taloudellinen tilanne ja sen vuoksi on hyvä edellyttää perheeltä Kelan perustoimeentulotuen päätöstä, ennen kuin voidaan käsitellä hakemus hautauskuluihin. Hautauskulut ovat kuolinpesän ensisijaisia menoja. Lisätietoja hautauskustannusten korvaamisesta voi lukea hyvinvointialueen toimeentulotuen soveltamisohjeista.

Haudan hoidosta perittävän maksun perusteesta on säädetty lailla, joten kyse on julkisesta saatavasta. Kuitenkin, koska sopimus ja sitä koskeva maksu on vapaaehtoinen ja haudan hoidon aloittaminen voidaan sitoa sitä koskevan maksun suorittamiseen, muutoksenhaku ja perintä eivät yleensä tule sovellettaviksi. Haudanhoitoa koskevassa tarjouksessa tai laskussa on oltava maininta: ”Tähän maksuun voi hakea muutosta oikaisuvaatimuksella kirkkoneuvostolta/yhteiseltä kirkkoneuvostolta. Oikaisuvaatimusohjeen saa pyydettäessä seurakunnalta.” Haudan hoitoa koskevasta tarjouksesta ja laskusta on selvästi käytävä ilmi sopimuksen vapaaehtoisuus sekä se, että seurakunta aloittaa haudan hoidon vain, jos lasku on maksettu.

Arvonlisäverolain (1501/1993) 59 §:n 3. kohdan mukaan seurakunnan hautaustoimen maksuista ja hautojen hoitoa koskevista maksuista ei suoriteta arvonlisäveroa. Lain 209 e §:n 1 momentin 11. kohdan mukaan laskussa on oltava merkintä: ”Tästä maksusta ei suoriteta arvonlisäveroa.”

Virkatodistusmaksut

Aluekeskusrekisterit luovuttavat tietoa Suomen evankelis-luterilaisen kirkon hallinnoimasta väestökirjanpitoaineistosta ja yhteisestä jäsenrekisteristä erilaisina todistuksina, otteina ja näitä vastaavina yksittäisinä kirjallisina selvityksinä. Tämä tiedon luovuttamistehtävä on lakisääteinen (väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 48 §). Tietojen luovutuksen maksuista säädetään kirkkolain 8 luvun 13 §:ssä. Sen mukaan Kirkkohallitus määrää tietojen luovuttamisesta perittävistä maksuista. Aluekeskusrekistereiden tiedonluovutus on siten lakisääteistä, ja siitä muodostuvat laskut ovat verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain 1 § 1 momentin mukaisia julkisia saatavia.

Virkatodistusmaksun määräytyminen on hallinnollinen päätös, jonka on tehnyt todistuksen laatinut henkilö. Perusteena maksulle on kulloinkin voimassa oleva Kirkkohallituksen antama määräys jäsenrekisteristä luovutettavien tietojen maksuista. Kirkkojärjestyksen (657/2023) 3 luvun 64 §:n mukaisesti kirkonkirjoihin perustuvat todistukset, otteet ja jäljennökset antaa keskusrekisterin johtaja tai hänen määräämänsä muu kirkonkirjojen pitämiseen perehtynyt viranhaltija tai työntekijä.

Kirjurin kautta tilatut laskut muodostuvat automaattisesti Kipassa ja samalla laskuihin tulee merkintä suorasta ulosottokelpoisuudesta sekä oikaisuvaatimusohje. Vielä muilla

tavoilla laskutuksensa hoitavia aluekeskusrekistereitä kehoitetaan hyödyntämään työnkulun automaatiota ja siirtämään laskutuksensa Kipaan. Mikäli aluekeskusrekisteri kuitenkin laskuttaa vielä omalla järjestelmällä, laskuun tulee liittää oikaisuvaatimusohje (LIITE 2). Laskun maksuaikaa ei ole tarvetta muuttaa, eräpäivä voi olla jo ennen muutoksenhakuajan päättymistä.

Muutoksenhaku

Hautaustoimen maksut

Hautaustoimilain 27 §:n mukaan evankelis-luterilaisen kirkon seurakunnan tai seurakuntayhtymän päätökseen, joka koskee hautasijan osoittamista tai hautaustoimessa perittäviä maksuja, saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa säädetään. Maksujen osalta päätöksellä tarkoitetaan käytännössä asiakkaalle osoitettua laskua. Ensivaiheessa laskuun voi hakea oikaisua kirkkoneuvostolta siten kuin hallintolaissa säädetään. Hallintolain (434/2003) 46 §:n mukaan laskuun on liitettävä oikaisuvaatimusohje (LIITE 1). Maksun vieminen ulosottoon tapahtuu kahden maksumuistutuksen jälkeen. Seurakuntia pyydetään huolehtimaan aktiivisesti saataviensa perimisestä. Vainajan omaisen kannalta laskun maksamatta jättäminen voi johtaa hautaoikeuden suhteen epäselvään tilanteeseen.

Virkatodistusmaksut

Virkatodistuksen tilaajalla on oikeus tehdä oikaisuvaatimus saamastaan laskusta. Myös virkatodistustilausta koskevaan laskuun on liitettävä oikaisuvaatimusohje. Vastaava oikaisuvaatimusohje on lisättävä kaikkiin julkisia saatavia koskeviin laskuihin. Oikaisuvaatimus osoitetaan todistuksen laatineelle viranomaiselle. Virkatodistuksia koskeva oikaisuvaatimus käsitellään kirkkolain 12 luvun 2 §:n momentin kohdan 5 mukaisesti. Jos laskuun ei ole haettu oikaisua ja sitä ei ole maksettu, siirtyy se perintään ja kahden maksumuistutuksen jälkeen ulosottoon. Kuolinpesän varattomuus ei ole peruste virkatodistusmaksun peruuttamiselle.

Tiedoksianto

Jos lasku luovutetaan asiakkaalle tai hänen edustajalleen henkilökohtaisesti, tiedoksiannon ajankohta sekä tiedoksiannon toimittaja ja vastaanottaja kirjataan ylös. Jos lasku

lähetetään postitse asiakkaan ilmoittamaan osoitteeseen, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettamisestä, jollei muuta näytetä. Näin ollen lähettämispäivämäärä sekä tiedoksiannon toimittaja ja vastaanottaja on kirjattava ylös myös postitse lähetettävissä laskuissa. Jos lasku lähetetään asiakkaalle tai hänen edustajalleen sähköisesti, se katsotaan saadun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettamisestä, jollei muuta näytetä. Tällöin dokumentti lähetetystä viestistä on säilytettävä. Kaikissa tiedoksiantotavoissa julkista saatavaa koskevaan laskuun liitetään muutoksenhakuohje.

Muutoksenhaku oikaisuvaatimuksen johdosta tehtyyn päätökseen

Kirkkoneuvoston/yhteisen kirkkoneuvoston oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan hautustoimen maksuja koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) on säädetty (hautustoimilain 27 §). Kyse ei siis ole kirkkolain mukaisesta valituksesta. Muutosta valittamalla voi hakea vain se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen tulee liittää valitusosoitusmallien 8 b tai 9 b mukainen valitusosoitus (<https://evl.fi/plus/hallinto-ja-talous/seurakuntahallinto/muutoksenhaku>).

Virkatodistusmaksuja koskevaan oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen haetaan muutosta kirkkolain mukaan. Tällöin sovelletaan valitusosoitusmalleja 8 a ja 9 a.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Seurakuntien yhdenmukainen perintäprosessi käytännössä

Julkisia saatavia koskeviin laskuihin tulee merkintä suorasta ulosottokelpoisuudesta "Maksu on ulosottokelpoinen ilman erillistä päätöstä (verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain (706/2007) 1 § ja valtioneuvoston asetus (1324/2007) 2 §)", kun seurakunnan laskutus hoidetaan Kipassa. Omilla järjestelmillä laskuttavat seurakunnat huolehtivat tekstin laskulle ohjelmantoinittajansa kanssa.

Laskuun on liitettävä oikaisuvaatimusohje (LIITE 1 tai 2). Kipan järjestelmällä laskutettaessa seurakunta liittää oikaisuvaatimusohjeen laskutuspyynnölle Akkunassa. Mikäli

seurakunta laskuttaa omalla järjestelmällään tai muuten itse, seurakunnan velvollisuutena on huolehtia oikaisuvaatimusohje laskun liitteeksi. Virkatodistusta koskeviin laskuihin oikaisuvaatimusohje liitetään automaattisesti, mikäli laskutus hoidetaan Kirjuri-/Kipa-liittymän kautta.

Maksukehotukset ja laskujen perintäprosessi kannattaa siirtää laskutusjärjestelmästä riippumatta Kipan hoidettavaksi. Näin mahdollistetaan samanlainen perintäprosessi ja asiakkaiden yhdenmukainen kohtelu kaikissa seurakunnissa.

Kipassa on laadittu uusi ohje Perintäliittymän käyttöönotto, joka on tämän yleiskirjeen liitteenä (LIITE 3). Perintäliittymän käyttöönotto edellyttää, että myös maksukehotukset hoidetaan Kipan kautta.

Kipasta on tällä hetkellä valmiit perintäliittymät kahteen perintätoimistoon, Intrumille ja Lowellille. Näiden perintätoimistojen kanssa on myös tehty seurakunnille edulliset puitesopimukset, joita seurakunnat voivat hyödyntää. Varsinaisen sopimuksen perintätoimiston käytöstä tekee kuitenkin seurakunta itse. Kun seurakunta on tehnyt päätöksen perintäliittymän käyttöönotosta, asiasta kannattaa heti ilmoittaa palvelupyynnöllä Kipaan, jotta liittymän valmistelu voidaan aloittaa.

Huomionarvoista on, ettei laskun suora ulosottokelpoisuus tarkoita sitä, että lasku laiteetaan perintään heti, kun lasku on erääntynyt eikä sitä ole maksettu. Erääntyneestä laskusta lähtee ensin kaksi maksumuistutusta ja mikäli asiakas ei ota muistutuksista huolimatta yhteyttä, laskut siirtyvät perintätoimistoon. Ennen laskujen siirtoa seurakunnalla hyväksytetään perintään siirrettävät laskut. Perintätoimistossa on tiedossa asiakkaan todellinen maksukyky ja jos näyttää siltä, että asiakkaan maksukyky on heikko, perintätoimisto suosittelee saatavan kirjaamista luottotappioksi. Saatavia seurataan myös jälkiperinnällä, eli seurataan, koheneeko asiakkaan taloudellinen tilanne.

Lisätiedot:

Hautaustoimen maksut: maankäyttöpäällikkö Harri Palo, harri.palo@evl.fi

Virkatodistukset: rekisterijohtaja Tuomo Kahenvirta, tuomo.kahenvirta@evl.fi

Muutoksenhaku ja oikaisuvaatimukset: juristi Suvi-Maria Wilska, suvi-maria.wilska@evl.fi

Taloushallinnon ohjeistus: taloussuunnittelupäällikkö Johanna Simpanen,
johanna.simpanen@evl.fi

Kipan perintäliittymän käyttöönotto; lisätiedot Kipasta palvelupyyntöjärjestelmän kautta.

Kirkkohallitus

Pekka Huokuna
kansliapäällikkö

Pirjo Pihlaja
kirkkoneuvos

Liitteet:

Liite 1: Oikaisuvaatimusohje hautaustoimen maksuihin

Liite 2: Oikaisuvaatimusohje kaikkiin muihin julkisista saatavista määrättyihin maksuihin

Liite 3: Perintäliittymän käyttöönotto

ISSN 1797-0326